

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΙΟΒΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΕΥΧΟΣ 1ο/2023

Συνέντευξη Τύπου | Αθήνα 11 Απριλίου 2023

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Κύρια σημεία της τριμηνιαίας έκθεσης του ΙΟΒΕ για την Ελληνική Οικονομία που παρουσιάστηκε στις 11/4/2023:

- Η **παγκόσμια οικονομία** επιβραδύνθηκε σημαντικά το 2022 καταγράφοντας ρυθμό ανάπτυξης 3,2%, ως συνέπεια της εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία, της μείωσης των πραγματικών εισοδημάτων και της επιβράδυνσης της οικονομίας της Κίνας. Ο επίσημος πληθωρισμός υποχωρεί, αλλά ο δομικός πληθωρισμός παραμένει σε υψηλά επίπεδα λόγω των ισχυρών πιέσεων στις τιμές υπηρεσιών, της διατήρησης ισχυρών περιθωρίων κέρδους σε ορισμένους κλάδους, και του χαμηλού επιπέδου ανεργίας. Ενδεικτικά, στις 38 χώρες του ΟΟΣΑ ο πληθωρισμός μειώθηκε στο 8,8%, από 10,7% τον Οκτώβριο του 2022, ενώ ο δομικός πληθωρισμός ανήλθε στο 7,3%. Η διατήρηση του πληθωρισμού σε υψηλά επίπεδα και η ισχυρή αγορά εργασίας σε πολλές χώρες, αυξάνουν την πιθανότητα το κόστος χρήματος να παραμείνει υψηλό παγκοσμίως για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Αν και το ενδεχόμενο ομαλής προσγείωσης των οικονομιών παραμένει πιθανό, οι συνεχιζόμενες παρεμβάσεις και τα υψηλότερα επιτόκια για μεγαλύτερη διάρκεια διατηρούν τον κίνδυνο μιας πιο απότομης πτώσης στην οικονομική δραστηριότητα.
- **Επιτάχυνση της ετήσιας εγχώριας ανάκαμψης στο 5,2% το τέταρτο τρίμηνο του 2022**, έναντι ανάπτυξης 4,4% στο προηγούμενο τρίμηνο, με ώθηση από τις επενδύσεις (+36,6% γ-ο-γ) και την ανθεκτική στις πληθωριστικές πιέσεις κατανάλωση των νοικοκυριών (+4,2% γ-ο-γ). Ανασταλτικά στο ρυθμό οικονομικής ανάπτυξης λειτούργησε η διεύρυνση του ετήσιου ρυθμού μεγέθυνσης των εισαγωγών (+7,5%), σε συνδυασμό με την υποχώρηση των εξαγωγών (-3,5%) για δεύτερο συνεχόμενο τρίμηνο.
- Μετά την αναθέρμανση της ελληνικής οικονομίας κατά το 4^ο τρίμηνο του προηγούμενου έτους, **ο ετήσιος ρυθμός ανάπτυξης εκτιμάται στο 6,1% για το 2022**. Ο ισχυρός ρυθμός μεγέθυνσης του προηγούμενου έτους στηρίχθηκε πρωτίστως στην ιδιωτική κατανάλωση (+7,9%) και στις επενδύσεις (+21,8%). Στις αρνητικές εξελίξεις για το 2022 συγκαταλέγεται η διεύρυνση του ελλείμματος του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών (-9,7% ως ποσοστό του ΑΕΠ), με τις εισαγωγές (+10,9%) να αυξάνονται κατά ποσοστό σχεδόν διπλάσιο των εξαγωγών (+4,9%).
- **Για το 2023**, το ΙΟΒΕ αναμένει ηπιότερη ετήσια ανάπτυξη, κατά 2,4% σε πραγματικούς όρους, κυρίως λόγω επιβράδυνσης της παγκόσμιας οικονομίας, σε συνθήκες υψηλού πληθωρισμού και αβεβαιότητας. Ως προς τις συνιστώσες, οι επενδύσεις αναμένεται να συμβάλουν περισσότερο στην ανάπτυξη, με ετήσια αύξηση 7,1% (πάγιες επενδύσεις 10,0%), ακολουθούμενες από μια σχετικά ανθεκτική, αν και σαφώς ηπιότερη, αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 1,3%. Στον εξωτερικό τομέα, αναμένεται μικρή βελτίωση του υψηλού ελλείμματος του ισοζυγίου

τρεχουσών συναλλαγών, με τις εξαγωγές και τις εισαγωγές να αυξάνονται ετησίως το 2023 κατά 3,2% και 2,6% αντιστοίχως.

- Η **εκτέλεση του προϋπολογισμού** σε ταμειακή βάση κινήθηκε καλύτερα από τον στόχο για το 2022. Καταγράφηκε υπέρβαση στα δημόσια έσοδα (+10,2%) λόγω της αυξημένης οικονομικής δραστηριότητας και του πληθωρισμού. Σε ταμειακή βάση, το 2022 ο Κρατικός Προϋπολογισμός κατέγραψε έλλειμμα 5,5% του ΑΕΠ και πρωτογενές πλεόνασμα ύψους 1,0% του ΑΕΠ. Στο πρώτο δίμηνο του 2023 συνεχίστηκε η υπεραπόδοση στα δημόσια οικονομικά, σε ταμειακούς όρους, με πλεόνασμα στο ισοζύγιο του κρατικού προϋπολογισμού ύψους €2.308 εκατ. (1,0% του ΑΕΠ) και πρωτογενές Πλεόνασμα ύψους €4.215 εκατ. (1,9% του ΑΕΠ). Εν όψει κατάργησης της ρήτρας διαφυγής το 2024, της αναθεώρησης των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ αλλά και του εθνικού στόχου για ανάκτηση επενδυτικής βαθμίδας το συντομότερο, κρίνεται ιδιαίτερα κρίσιμη η συνετή και αποτελεσματική δημοσιονομική διαχείριση.
- Στο σύνολο του 2022, καταγράφηκε η ισχυρότερη μείωση της του **ποσοστού ανεργίας** από το 2014, κατά 2,3 ποσοστιαίες μονάδες, από 14,7% σε 12,4%. Το ισοζύγιο προσλήψεων-αποχωρήσεων στον ιδιωτικό τομέα ήταν θετικό κατά 72,9 χιλ. άτομα το 2022 αλλά χαμηλότερο συγκριτικά με το θετικό ισοζύγιο του 2021 (+133,1 χιλ.). Οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη άνοδο στην απασχόληση ήταν ο Τουρισμός (+52,2 χιλ. απασχολούμενοι), η Εκπαίδευση (+32,3 χιλ.), η Μεταποίηση (+22,9 χιλ.) και το Χονδρικό-Λιανικό εμπόριο (+19,9 χιλ.). Ο εποχικά διορθωμένος δείκτης μισθολογικού κόστους σημείωσε ετήσια αύξηση το 2022 κατά 1,5%. Η απασχόληση το 2023 αναμένεται να επηρεαστεί θετικά από την ενίσχυση των επενδύσεων, την αξιοποίηση των πόρων του Ταμείου Ανάκαμψης, την ηπιότερη άνοδο κατανάλωσης και εξαγωγών, καθώς και από τον τουρισμό. Οι παράγοντες αυτοί αναμένεται να αντισταθμίσουν μερικώς την αρνητική επίδραση στη ζήτηση εργασίας από το υψηλότερο κόστος δανεισμού για τις επιχειρήσεις. Το ποσοστό ανεργίας το 2023 αναμένεται να διαμορφωθεί στην περιοχή του 11,0%.
- Ο **ρυθμός μεταβολής του ΓΔΤΚ** διαμορφώθηκε στο 5,9% το α' τρίμηνο φέτος, από άνοδο 7,4% ένα έτος πριν. Η ενίσχυση των τιμών οφείλεται κυρίως στη θετική επίδραση της εγχώριας ζήτησης. Το IOBE εκτιμά ότι οι τιμές θα διατηρηθούν σε ηπιότερη ανοδική τροχιά στο σύνολο του τρέχοντος έτους, στην περιοχή του 4,3%, λόγω κυρίως της ανθεκτικότητας της καταναλωτικής ζήτησης.
- Τα Μη Εξυπηρετούμενα Δάνεια στους ισολογισμούς των **τραπεζών** μειώθηκαν το δ' τρίμηνο στο 8,7% των συνολικών δανείων, για πρώτη φορά από τα μέσα του 2009. Ωστόσο, παραμένουν σημαντικός επιβαρυντικός παράγοντας για την οικονομία, και την αποτελεσματική κατανομή των πόρων. Μεταξύ των θετικών εξελίξεων στις αρχές του 2023, διατηρήθηκε η πιστωτική επέκταση προς τις επιχειρήσεις και συνεχίζεται η υλοποίηση του δανειακού σκέλους του «Ελλάδα 2.0». Μεταξύ των προκλήσεων για τις τράπεζες στις αρχές του 2023, ξεχωρίζουν η αντιστροφή σε αρνητική τάση των ιδιωτικών καταθέσεων, η άνοδος στο κόστος χρηματοδότησης και η αμείωτη πιστωτική συρρίκνωση προς τα νοικοκυριά.

Πίνακας 1. Μακροοικονομικές προβλέψεις IOBE (Ιαν.2023) για τα έτη 2022-2023
(σε σταθερές τιμές, ετήσιες % μεταβολές, εκτός εάν αναγράφεται διαφορετικά)

	2022 (πραγμ.)	2023 (πρόβλεψη)
ΑΕΠ	6,1%	2,4%
Κατανάλωση	5,6%	1,2%
Ιδιωτική Κατανάλωση	7,9%	1,3%
Δημόσια Κατανάλωση	-1,5%	0,0%
Ακαθάριστες Επενδύσεις	21,8%%	7,1%
Ακαθάριστες Πάγιες Επενδύσεις	11,6%	10,0%
Εξαγωγές	4,9%%	3,2%
Εισαγωγές	10,9%	2,6%
Ρυθμός πληθωρισμού	9,6%	4,3%
Ανεργία (% εργατικού δυναμικού)	12,4%	11,0%

Κατά την παρουσίαση της Έκθεσης ο Γενικός Διευθυντής του ΙΟΒΕ, Καθηγητής Νίκος Βέττας, σημείωσε:

- Η ελληνική οικονομία, κατέγραψε πέρυσι πολύ υψηλή δυναμική μεγέθυνσης, για δεύτερη συνεχή χρονιά, που έσβησε τη μεγάλη ύφεση που είχε προηγηθεί λόγω της πανδημίας. Για το τρέχον έτος, αναμένεται σημαντική επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης της οικονομίας, όπως και της υπόλοιπης ευρωπαϊκής.
- Τέσσερις παράγοντες που στηρίζουν την τρέχουσα μεγέθυνση της ελληνικής οικονομίας: Πρώτον, η ισχυρή ανάκαμψη της κατανάλωσης, η οποία ενδυναμώθηκε και από τα μέτρα στήριξης των νοικοκυριών, αλλά κυρίως εκφράζει συσσωρευμένη αντίδραση μετά τους περιορισμούς της πανδημίας. Δεύτερον, παρόμοιες τάσεις υπάρχουν και σε άλλες οικονομίες, κυρίως ευρωπαϊκές, και ως αποτέλεσμα η ισχυρή δυναμική του εισερχόμενου τουρισμού. Τρίτον, η ενεργοποίηση του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και συναφών ευρωπαϊκών σχημάτων, ευνοεί την οικονομία τόσο άμεσα με τη διοχέτευση ρευστότητας σε διάφορους τομείς της, με σχετικά ευνοϊκούς όρους χρηματοδότησης, όσο και έμμεσα μέσω μεταρρυθμίσεων. Τέταρτον, το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού δημοσίου χρέους δεν επηρεάζεται από την άνοδο των επιτοκίων στο παγκόσμιο περιβάλλον, καθώς είναι περισσότερο μακροπρόθεσμο και με σταθερά επιτόκια.
- Ορισμένοι από τους παράγοντες που στήριξαν τη μεγέθυνση της εγχώριας οικονομίας εξαντλούνται ή αντιστρέφονται, όπως η επεκτατική δημοσιονομική πολιτική και η έντονη ανάκαμψη της κατανάλωσης μετά τους περιορισμούς της πανδημίας.
- Δύο κρίσιμες τάσεις για τη διατήρηση της δυναμικής μεγέθυνσης της οικονομίας μεσοπρόθεσμα. Η πρώτη αφορά τη σταδιακή αύξηση στις εξαγωγές αγαθών τα τελευταία χρόνια, η οποία αφορά ένα σημαντικό εύρος κλάδων και εξαγωγικών προορισμών. Η δεύτερη τάση αφορά συνολικά τον βαθμό στον οποίο η ελληνική οικονομία είναι ανοικτή, όπως ορίζεται από το άθροισμα εξαγωγών και εισαγωγών ως ποσοστό του εγχώριου προϊόντος, και η οποία είναι αυξητική.
- Σημαντικές προκλήσεις για την οικονομία προέρχονται από το διεθνές περιβάλλον. Η στροφή της νομισματικής προς σφιχτότερη στάση αποκτά χαρακτηριστικά διαρκείας, ενώ το χρήμα καθίσταται ακριβότερο και εκλεκτικό. Οι πρόσφατες αναταράξεις στο διεθνές τραπεζικό

σύστημα, η ενεργειακή κρίση και ο συνεχιζόμενος πόλεμος στην Ουκρανία διατηρούν την αβεβαιότητα σε υψηλό επίπεδο.

- Προκλήσεις που σχετίζονται με τα δομικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας: Ο δομικός πληθωρισμός παραμένει υψηλός, ενώ η μεγέθυνση της οικονομίας έχει συνοδευθεί με επιστροφή σε δίδυμα ελλείμματα, δημοσιονομικά και εξωτερικού ισοζυγίου, των οποίων η εξισορρόπηση είναι σημαντικό να λάβει χώρα νωρίτερα παρά αργότερα.
- Καθώς η χώρα βρίσκεται σε προεκλογική διαδικασία, αποτελεί προϋπόθεση για την εμπέδωση αναπτυξιακής δυναμικής στη συνέχεια να υπάρξει κατάλληλη στόχευση σε τρεις κομβικές περιοχές οικονομικής πολιτικής:
- Πρώτον, είναι αναγκαία και επείγουσα η επιστροφή σε πρωτογενή πλεονάσματα στο επόμενο διάστημα, που θα προωθή την ευρωστία των δημοσιονομικών, με επίτευξη και της επενδυτικής βαθμίδας το συντομότερο δυνατό.
- Δεύτερον, καθώς το παγκόσμιο πλαίσιο πλέον δεν ευνοεί επενδύσεις και εξαγωγές, πρέπει να ενισχυθούν οι υποδομές και οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες, μέσα και από το Ταμείο Ανάκαμψης, που θα ενισχύσουν την ανταγωνιστική θέση της χώρας.
- Τέλος, ιδιαίτερη σημασία έχει ο χειρισμός του πληθωρισμού, αφενός για να μην πληγεί η σχετική ανταγωνιστική θέση της χώρας και αφετέρου ώστε να μην υπάρχει συνεχιζόμενη έντονη πίεση στα νοικοκυριά. Προτεραιότητα είναι επίσης μέτρα για τη συστηματική στροφή της άτυπης προς την επίσημη οικονομία.